

INFORMACIJA
o perspektivama za Bosnu i Hercegovinu 2020- 2022.
godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Ekonomski rast.....	4
2. Industrijska proizvodnja.....	5
3. Tržište rada.....	6
4. Cijene.....	7
5. Bankarski sektor.....	8
6. Platni bilans.....	9
7. Vanjska trgovina.....	10
8. Strana direktna ulaganja.....	11
Skraćenice.....	13

Uvod

Perspektive za period 2020. – 2022. godine, dokument koji daje proljetni preliminarni pregled predviđanja najznačajnijih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini, Direkcija za ekonomsko planiranje BiH je pripremila na osnovu analiza kretanja ekonomskih trendova Bosne i Hercegovine, uzimajući u obzir međunarodne faktore koji utiču na ekonomski razvoj naše zemlje.

Ovo je analitički dokument koji je napravljen za potrebe rada Vijeća ministara BiH i zasnovan je na zvaničnim podacima statističkih sistema i agencija u Bosni i Hercegovini.

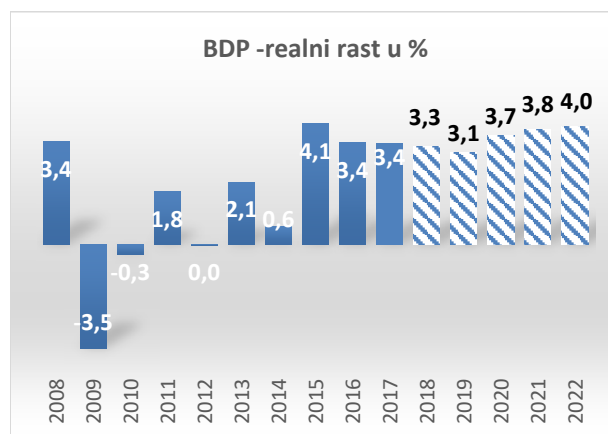
Ekonomski rast 2019.-2022. godina

Povoljna ekonomska kretanja u međunarodnom okruženju i jačanje domaće tražnje u 2018. godini omogućili su nastavak ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u odnosu na prethodnu godinu. Na bazi trenutno raspoloživih podataka iz nacionalnih računa (dostupni su bili podaci za 4 kvartala 2018. godine rashodni pristup) i kratkoročnih statističkih pokazatelja procjenjuje se da je Bosna i Hercegovina ostvarila ekonomski rast od preko 3%, što je na nivou prošlogodišnje stope rasta i u rangu regionalnog prosjeka. Ostvareni ekonomski rast bio prilično izbalansiran po kvartalima i ostvaren je zahvaljujući povećanja u okviru svih kategorija BDP-a.

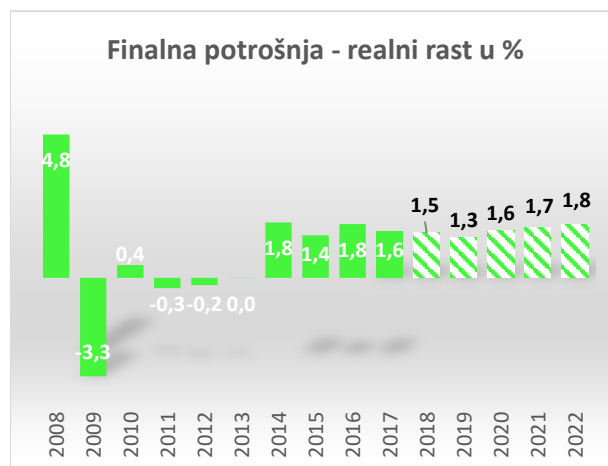
Imajući u vidu činjenicu da eksterno okruženje kroz razmjenu roba i kapitala predstavlja glavnu strukturnu odrednicu gotovo svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovinu nije teško zaključiti da će eventualno pogoršanje istog predstavljati izazov u **2019. godini**. U prilog ovoj konstataciji svakako idu i posljednje projekcije DG ECFIN-a (Directorate-General for Economic and Financial Affairs) prema kojima je projicirani rast BDP-a za EU 28 u 2019. godine revidiran sa 1,9% na 1,5%, dok je projekcija ekonomskog rasta za Njemačku u 2019. godini bila i značajnije revidirana sa 1,8% na 1,1%. Unatoč ovim projekcijama za 2019. godinu koje nisu impresivne, u BiH se očekuje nastavak trenda ekonomskog rasta.

Međutim, prema projekcijama DEP-a očekuje se da bi stopa rasta BDP-a u 2019. godini u odnosu na prethodnu godinu trebala biti nešto niža i iznositi 3,1%. Posmatrano po komponentama, u 2019. godine očekuje rast ukupne finalne potrošnje od 1,3% što je posljedica rasta privatne potrošnje od 1,6% i povećanje javne potrošnje 0,3% u odnosu na prethodnu godinu. U 2019. godini očekuje se povećanje ukupnih investicija oko 7% što je nešto sporija stopa rasta u odnosu na prošlogodišnju.

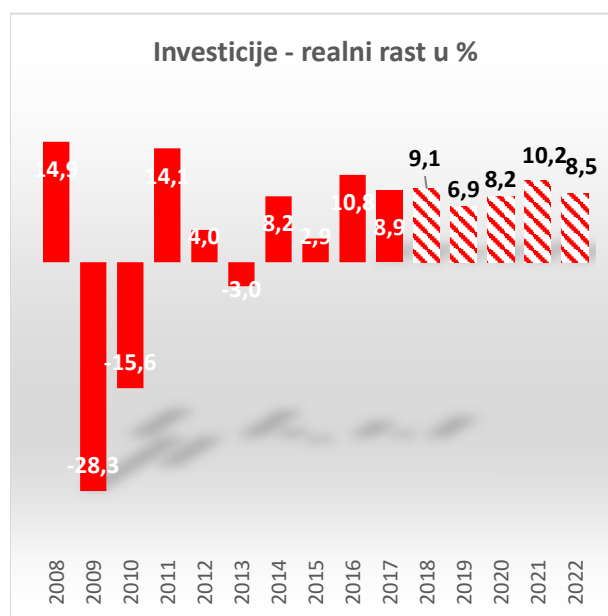
U okviru investicija očekuje se da bi privatne investicije trebale biti uvećane za 6,6%, dok je projicirani rast javnih investicija 9,4%. S druge strane, očekivani rast ukupnog bh. izvoza iznosi 4,9%, dok je očekivani rast ukupnog uvoza nešto sporiji i iznosi 2,9% usljed usporenog rasta finalne potrošnje i investicija u 2019. godini.

Izvori: BHAS za 2008-17; projekcije DEP-a za 2018-22. godinu

Izvori: BHAS za 2008-17; projekcije DEP-a za 2018-22. godinu

Izvori: BHAS za 2008-17; projekcije DEP-a za 2018-22. godinu

U periodu 2020-2022. godina pod pretpostavkom očuvanja stabilnog eksternog okruženja u Bosni i Hercegovini se očekuje nastavak ekonomskog rasta po prosječnim stopama rasta od 3,8% na godišnjem nivou. Tokom ovog perioda očekuje se da domaća tražnja kroz privatnu potrošnju i investicije bude glavni oslonac ekonomskog rasta. S druge strane, tokom posmatranog perioda očekuje se stagnacija javne potrošnje što će

rezultirati smanjenjem njenog učešća u strukturi BDP-a odnosno njenog doprinosa u ekonomskom rastu Bosne i Hercegovine. S druge strane, reformske mjere koje su usmjerene ka poboljšanju poslovnog ambijenta u zemlji trebale bi rezultirati većim investicionim ulaganjima (domaćim i inostranim) što bi ojačalo privatni sektor, zaposlenost i u konačnici bh. vanjskotrgovinsku robnu razmjenu sa svijetom.

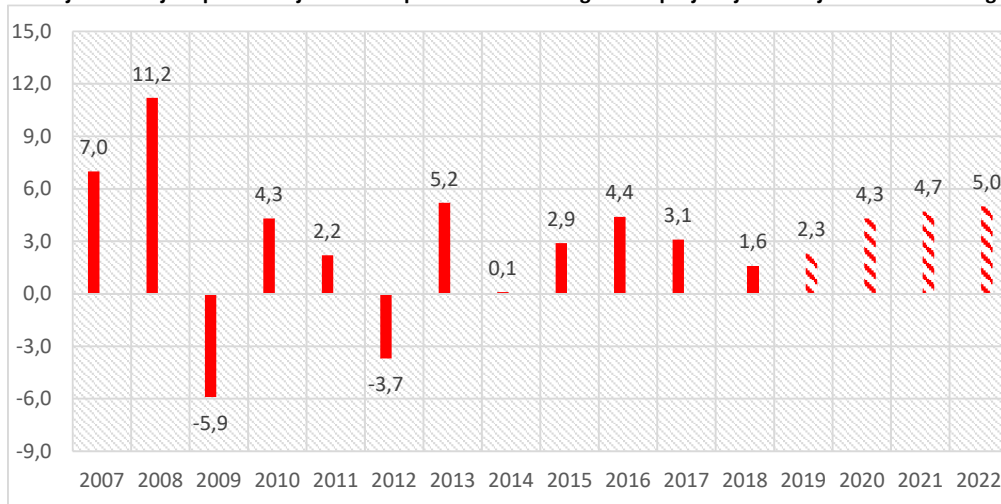
Industrijska proizvodnja u BiH 2019-2022.

Tokom 2018. godine u Bosni i Hercegovini je registriran rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 1,6% u odnosu na periodnu godinu koji je istovremeno bio praćen i povećanjem broja zaposlenih. Generalno ako se pažljivije posmatra kretanje fizičkog obima industrijske proizvodnje u 2018. godini može se zaključiti da je trend rasta nastavljen, a najznačajniji doprinos rastu ostvaren u okviru povećanja proizvodnje električne energije, dok prerađivačka industrija stagnirala.

Unatoč vanjskim i unutrašnjim izazovima sa kojima je suočena industrijska proizvodnja u BiH, **u 2019. godine** se očekuje nastavak trenda rasta proizvodnje. Ključnu determinantu predstavljat će povećanje proizvodnje u okviru bh. prerađivačke industrije, kao i doprinos sektora za proizvodnju električne energije i rudarstava. Materijalizacija ovih pretpostavki uz dodatni efekat niske osnovice iz prethodne godine rezultat će nešto višom stopom rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje u odnosu na prošlogodišnju.

U periodu 2020-2022. godina, u BiH se očekuje osjetniji rast ekonomske aktivnosti u okviru kojeg bi dešavanja u industrijskoj proizvodnji trebala imati centralnu ulogu. Pored eksternih prilika u ovom srednjoročnom vremenskom okviru se očekuje i značajniji utjecaj internih dinamika u funkciji jačanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Naime, tokom ovog perioda očekuje se da bi reformske mjere na unaprijeđenju poslovnog ambijenta koje provode nadležne institucije u Bosni i Hercegovini trebale polučiti mjerljive rezultate. Poboljšanje poslovnog ambijenta trebalo bi rezultirati povećanjem investicionih ulaganja (domaćih i inostranih), veću iskorištenost postojećih i pokretanje novih kapaciteta, povećanje broja zaposlenih i jačanje konkurentske pozicije bh. proizvođača kako na domaćem tako i na inostranim tržištima. Imajući u vidu sve navedene okolnosti tokom ovog perioda očekivane stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje prema projekciji DEP-a iznose do 5% na godišnjem nivou.

Kretanje industrijske proizvodnje u BiH za period 2007-2018. godina i projekcija kretanja za 2019.-2022. god

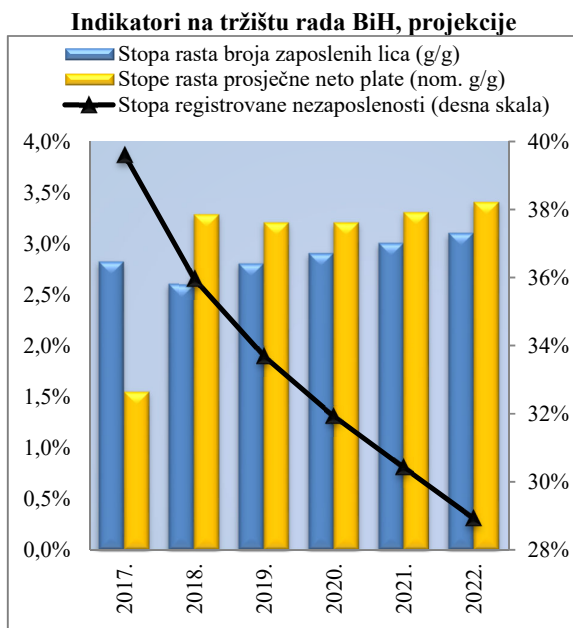

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine i projekcije DEP-a mart 2019. godine

Tržište rada 2019.-2022.

Trend rasta broja zaposlenih lica u BiH nastavljen je u 2018. godini (2,6% g/g) i iznosio je 804,5 hiljada. Najznačajniji doprinos rastu broja zaposlenih lica bio je u oblastima prerađivačke industrije i trgovine na veliko i malo. Uz povećan broj posjeta i noćenja turista broj zaposlenih lica je uvećan i u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane. Rast broja zaposlenih lica doprinio je smanjenju prosječnog broja registrovanih nezaposlenih lica od 7,7% g/g, a anketna stopa nezaposlenosti iznosi 18,4%. Prosječna neto plata u BiH u 2018. godini iznosila je 879 KM i nominalno je veća za 3,3% u odnosu na 2017. godinu. Ipak, realni rast prosječne neto plate bio je nešto skromniji zbog rasta ukupnog nivoa cijena od 1,4%.

Rast broja zaposlenih lica odnosno kretanje stope nezaposlenosti tokom cijele 2019. godine moglo bi biti determinisano poslovnim ambijentom u regionu. U izradi projekcija za tržište rada u 2019. godini uzet je u obzir pretpostavljeno kretanje obima investicija, trgovine i uopšte sporiji ekonomski rast u regionu odnosno EU u poređenju sa prethodnom godinom. S tim u vezi moguće je da se navedena dešavanja u pomenutim oblastima budu reflektovala na intenzitet rasta broja zaposlenih lica u BiH u 2019. godini naročito ako uzmemo u obzir da oko 39% zaposlenih lica radi u djelatnostima prerađivačke industrije i trgovine na veliko i malo. Pored toga, broj zaposlenih lica u djelatnosti usluga takođe će znatno uticati na ukupan broj zaposlenih lica.

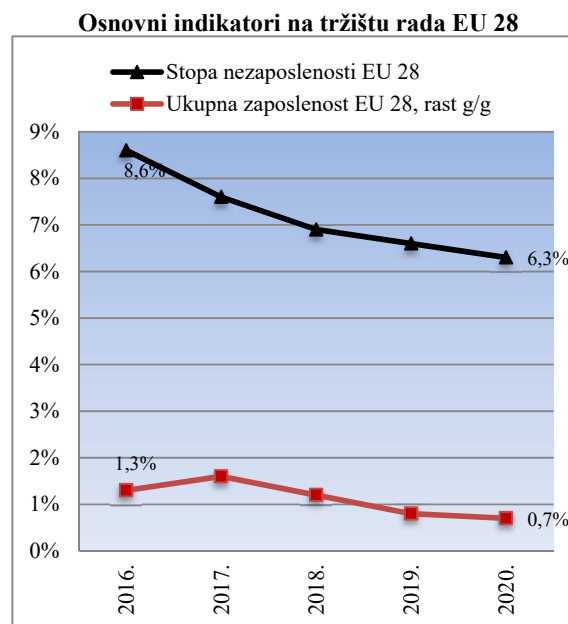

Izvor: Agencija za statistiku BiH, DEP projekcija za period 2019-2022. godine

Na osnovu navednog broj zaposlenih lica u BiH u 2019. godini bi mogao da bude uvećan oko 2,8%, a neto plata bi nominalno mogla biti veća oko 3,2%.

Srednjoročne prognoze u oblasti tržišta rada u periodu 2020-2022. godine vezane su za očekivani ekonomski rast u regionu i EU što bi trebalo imati pozitivne implikacije kako na zaposlenost tako i na plate u BiH. U 2021. godini ECB predviđa smanjenje stope nezaposlenosti u Euro zoni na 7,5%. Povećanje izvoza i investicija u BiH bi otvorilo mogućnost za zapošljavanje i kreiranje novih radnih mjesta. Uz pozitivna dešavanja u oblasti industrije, trgovine ali i određenih usluga stvorili bi se realni uslovi za rast broja zaposlenih lica. Na osnovu pomenutog, ukupan broj zaposlenih u BiH u periodu 2020-2022. godine bi se povećao 2,9%-3,1% g/g. Uz povećan obim poslova i uopšte bolju poslovnu klimu očekuje se i rast neto plata (3,2%-3,4% g/g).

Na osnovu navedenih pretpostavki o kretanju osnovnih indikatora na tržištu rada u periodu 2019-2022. godine može se zaključiti da su osnovni rizici za navedene projekcije upravo dešavanja u oblasti vanjske trgovine, investicija i uopšte ukupan poslovni ambijent poslovanja kako u BiH tako i u regionu odnosno području EU. Pored toga, implementacija planiranih strukturnih reformi mogla bi determinisati nivo zapošljavanja i plata. Svako pogoršanje u navedenim oblastima moglo bi usporiti rast broja zaposlenih lica kao i rast plata u BiH.

Izvor: European Economic Forecast, jesen 2018

Cijene 2019.-2022.

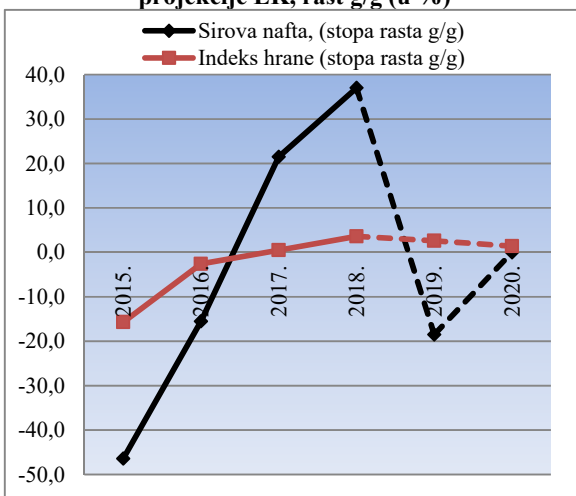
U BiH je u periodu 2018/2017 registrovana je inflacija od 1,4%. Rast ukupnog nivoa cijena najviše je potpomognut rastom cijena u odjeljcima prevoza, alkoholnih pića i duvana. Prosječna cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u 2018. godini bila je veća oko 30% g/g. Time su u odjeljku prevoza cijene u BiH više za 8,9% g/g. Cijene u odjeljku alkoholnih pića i duvana su uvećane za 6,6% u periodu 2018/2017 zbog povećanja cijena duvana i cigareta, odnosno nastavka harmonizacije akcizne politike u BiH sa politikom akciza na cigarete u EU. U odjeljku stanovanja, vode, el. energije, plina i drugih energenata te odjeljku hrane i bezalkoholnih pića cijene uvećane 2,7% g/g i 0,6% g/g respektivno.

Nivo cijena u BiH u januaru 2019. godine u odnosu na isti mjesec 2018. godine viši je za 1,5% (inflacija). Najveće stope rasta bile su u odjeljku prevoza (8,4% g/g). Pored toga, cijene u odjeljku alkoholnih pića i duvana su veće za 5,1% u posmatranom periodu zbog nastavka usklađivanja akcizne politike na cigarete i duvan u BiH sa EU zakonodavstvom. Na osnovu raspoloživih podataka može se pretpostaviti da nivo ukupne inflacije značajno određuje nivo cijena nafte na svjetskom tržištu, potom hrane ali i bitni domaći faktori poput akciza na pojedine proizvode. Prema posljednjim projekcijama MMF, EK i ECB za 2019. godinu očekuju se niže cijene sirove nafte a inflacija u EU 28 bi mogla biti niža u odnosu na 2018. godinu i iznositi 1,6%. Uzimajući u obzir sve navedene faktore u BiH u 2019. godini se može očekivati rast cijena oko 1,3%.

Projekcije inflacije u BiH u 2020. godini zasnovane su na sličnim pokazateljima kao u 2019. godini. Prema ECB, očekuje se da će cijene energije iz HIPC u 2020. godini rasti po nižim stopama a stope rasta cijena hrane mjerene HIPC trebale bi se kretati oko 1,9% tokom projekcijskog perioda. Pored navedenih eksternih faktora, u BiH nivo cijena će determinisati i eventualni nastavak sprovođenja akcizne politike na cigarete i duvan, kao domaći faktor rasta inflacije. Uz pretpostavku da u 2020. godini ne bude značajnijih izmjena cijena komunalija, i stabilne cijene hrane inflacija u BiH mogla bi iznositi 1,4%.

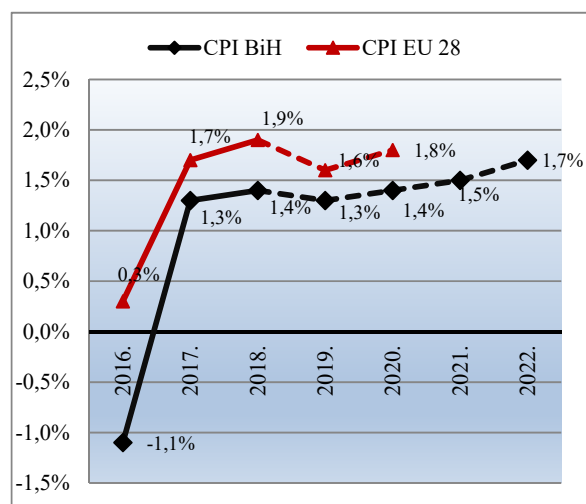
ECB u svojim predviđanjima za 2021. godinu očekuje inflaciju u Euro zoni od 1,6%, a rastu inflacije mjerene HIPC bez energije i hrane će doprinijeti postepeni ali kontinuirani ekonomski oporavak. Cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u posmatranoj godini mogla bi biti niža za 1,1%. Pored toga, ukoliko se cijena hrane ne bi značajno mijenjala kao i cijene komunalija u periodu 2021-2022. godine u BiH se može očekivati umjeren rast cijena od 1,5%-1,7%. S obzirom na to da kretanje bh. inflacije bitno determiniše kretanje cijena sirove nafte tako je i osnovni rizik za projekcije ukupnog nivoa cijena u BiH upravo nivo cijena ovog energenta na svjetskom tržištu a potom i cijena hrane. Pored cijena sirove nafte, kao eksternog faktora, bitan rizik za projekciju bh. inflacije imaju i nepredviđeni rast cijena komunalija, akcize na pojedine proizvode, kao domaći faktori koji determinišu inflaciju.

Cijene sirove nafte i hrane na svjetskom tržištu, projekcije EK, rast g/g (u %)

Izvor: European Economic Forecast, jesen 2018 (za hranu), i zima 2019. godine (za naftu)

Inflacija u BiH i EU 28, projekcije (u %)

Izvor: European Economic Forecast, zima 2019; istorijski podaci BHAS, DEP projekcije za 2019-2022. godine

Bankarski sektor u razdoblju 2019. – 2022.

Ukupni krediti

Do kraja 2018. godine došlo je do usporenog rasta rasta kreditne aktivnosti po stopi 5,8% g/g (na kraju 2017. godine stopa rasta je bila 7,1% g/g) a ukupna kreditna suma je narasla do 19,48 mlrd. KM.

Kreditni nefinansijskim preduzećima zabilježili su još usporeniji rast sa stopom od 3,7% g/g (na kraju 2017. godine stopa rasta je bila 8% g/g) i dostigli su 9,04 mlrd. KM.

Očekivano globalno usporavanja ekonomskog rasta praćeno usporavanjem privrednog rasta dovodi i do pretpostavke daljnjeg usporavanja kreditnog rasta u BiH. Tako bi ukupni krediti u 2019. godini rasli po stopi od 4,5% g/g. U 2020. godini se očekuje stabilizacija tako da bi imali nešto veći rast kreditne aktivnosti sa procijenom stopom od 4,8% g/g. U 2021. godini bi ponovo došlo do ubrzanijeg rasta sa stopom 5,0% g/g i u 2022. godini stopom 5,5% g/g.

Ukupni depoziti

Ukupni depoziti su na kraju 2018. godine su dostigli 21,75 mlrd. KM. sa stopom rasta 10,6% g/g. Za razliku od kreditne aktivnosti, usporavanje rasta depozita je bilo slabije izraženo tj. za samo 0,2 p.p. manje u odnosu na kraj 2017. godine. U okviru toga depoziti stanovništvu su dostigli 12,15 mlrd. KM uz neznatno ubrzan rast 7,8% g/g (tj. bili su veći za 2 p.p. u odnosu na kraj 2017. godine).

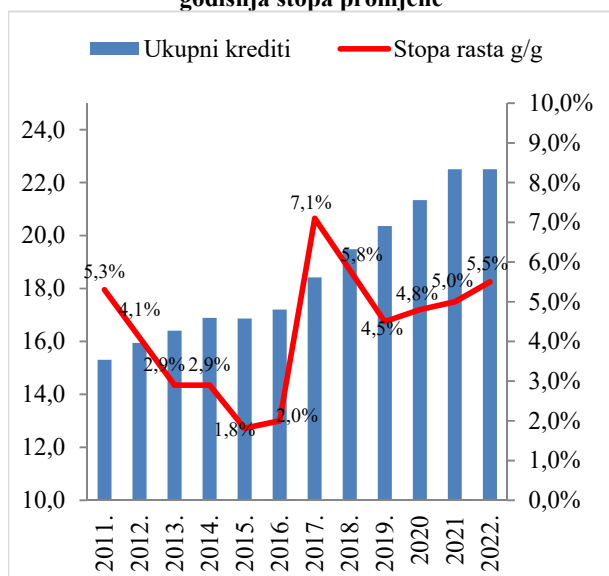
U isto vrijeme na kraju 2018. godine depoziti nefinansijskim preduzećima su dostigli 5,21 mlrd. KM sa usporenijim rastom od 10,4% g/g (na kraju prošle godine stopa rasta 17,6% g/g. tj. bili su manji za manji za 7,2 p.p.).

Usporeniji rast depozita u sektoru nefinansijskih preduzeća uz nešto sporiju stopu privrednog rasta u BiH stvaraju realnu pretpostavku za projekciju usporenijeg rasta depozita u 2019. godini sa stopom 8,7% g/g.

U narednim godinama se očekuje stabilizacija privrednog rasta BiH koja će biti praćena i boljim radom bankarskog sektora (poboljšanje finansijskih pokazatelja CAR, NPL), čime bi bile stvorene realne pretpostavke za nastavak rasta ukupne količine depozita. Očekuje se da će stope rasta biti u 2020. godini 8,9% g/g, u 2021. godini 9,2% g/g te u 2022. godini 9,5% g/g.

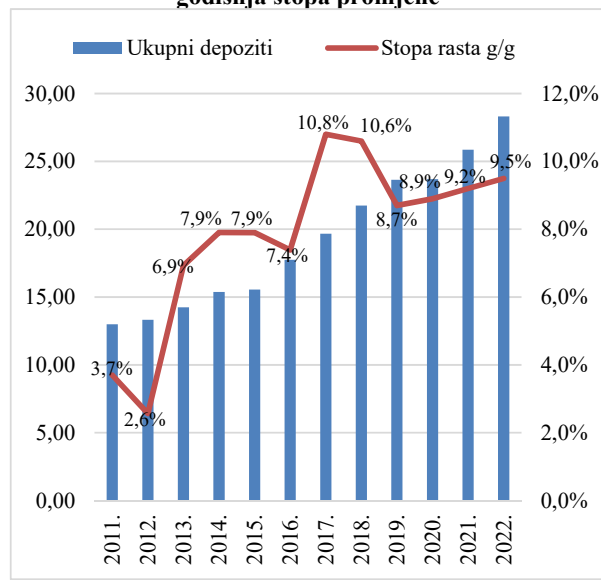
Rizici se ogledaju prije svega u većem pogoršanju privrednog rasta, praćem posljedicama globalne ekonomske krize sa refleksijama na otežane uslove rada i nestabilnost bankarskog sistema. Ovo bi se reflektovalo na smanjenje cjelokupne kreditne aktivnosti te smanjenju mase i stope rasta depozita.

Ukupni krediti (u mlrd. KM, na kraju razdoblja) i godišnja stopa promjene

Izvor: Dep procjena

Ukupni depoziti (u mlrd. KM, na kraju razdoblja) i godišnja stopa promjene

Izvor: Dep procjena

Platni bilans Bosne i Hercegovine

Prema podacima iz platnog bilansa BiH za 2018. godinu deficit tekućeg računa je iznosio 1,37 milijardi KM što predstavlja smanjenje od 7,1%(g/g). Udio deficita tekućeg računa u %BDP-a za 2018. godinu iznosio je -4% i prema projekcijama DEP-a se može očekivati da u 2019. godini taj udio ostane na približno istom nivou.

Ovo smanjenje deficita tekućeg računa je prvenstveno uzrokovano kretanjem deficita vanjske trgovine (roba i usluga), odnosno porastom uvoza za 5,3% i porastom izvoza za 7,9% (g/g).

Tekući neto prilivi novca iz inostranstva u 2018. godini zabilježili su rast od 1,3%, kao rezultat povećanja tekućih priliva za 1,8% (rast po osnovu doznaka građana iz inostranstva i ostalih tekućih transfera iz inostranstva) i rasta odliva novca u inostranstvo za 3,2% (najvećim dijelom zbog porasta odliva u finansijskom sektoru i rasta doznaka stranih radnika u BiH prema inostranstvu).

Pretpostavke za platni bilans 2019.-2022.

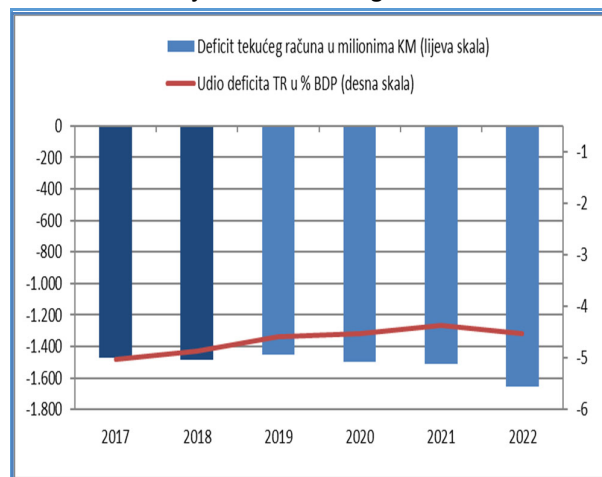
Prema projekcijama DEP-a udio deficita tekućeg računa u BDP-u za 2019. godinu iznosio bi -4,1%, dok se za period 2020.-2022. godina može očekivati da deficit tekućeg računa ostane na približom istom nivou kao i 2019.godine.

Na bazi projekcija DEP-a obim spoljnotrgovinske razmjene u periodu 2019.-2022. godina bi se nastavio povećavati. U 2019. godini i 2021. godini vanjskotrgovinski deficit bi bilježio neznatno smanjenje od 0,6% odnosno 0,3%.

Nasuprot tome u 2020. godini vanjskotrgovinski deficit bi porastao za 0,9% a u 2022. godini rast bi iznosio 2,1%. Sva navedena kretanja u vanjskotrgovinskom deficitu bi predstavljala rezultat porasta nominalne stope uvoza roba i usluga (5-8%) i porasta izvoza roba i usluga (7-10%) u periodu 2019.-2022. godina.

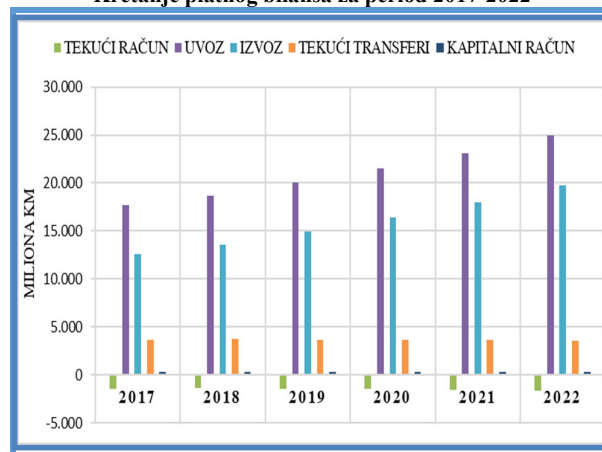
Očekuje se da će se nominalni rast tekućih neto priliva iz inostranstva (kao udio u BDP-u) u periodu 2019.-2022. godina kretati u intervalu od 8,7% do 10,2%. Može se očekivati da izvori finansiranja deficita tekućeg računa, kao i prethodnih godina, budu finansirani kroz prilive finansijskih sredstva iz inostranstva (kroz FDI, trgovinske kredite, doznake građana iz inostranstva, socijalne beneficije i stavke-ostalih investicija).

Kretanje deficita tekućeg računa BiH

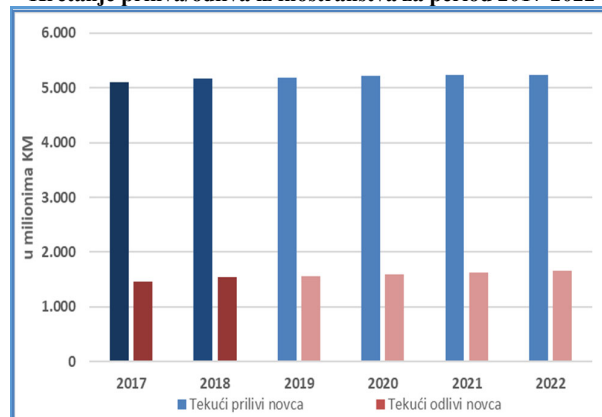
Izvor: CBBiH i projekcije DEP-a

Kretanje platnog bilansa za period 2017-2022

Izvor: CBBiH i projekcije DEP-a

Kretanje priliva/odliva iz inostranstva za period 2017-2022

Izvor: CBBiH i projekcije DEP-a

Vanjskotrgovinska razmjena u 2019. godini

U 2018. godini u Bosni i Hercegovini je nastavljen trend rasta vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom, s tim da su stope rasta vanjskotrgovinskih indikatora bile nešto niže u odnosu na prošlogodišnje. Prema procjeni DEP-a u BiH u 2018. godini su zabilježena realna povećanja izvoza i uvoza od 8,9% odnosno 6,3%, dok je vanjskotrgovinski deficit stagnirao.

Kratkoročni pokazatelji iz glavnih trgovinskih partnera kao i podaci o kretanju u bh. proizvodnom sektoru nagovještavaju da bi trend rasta u bh. vanjskotrgovinskoj razmjeni trebao biti nastavljen i tokom 2019. godine, ali u nešto nižem intenzitetu u odnosu na prošlogodišnji. Tako se prema projekcijama DEP-a za 2019. godinu u BiH očekuje usporeniji rast ukupnog izvoza (robe+usluge) od 4,9% u odnosu na prethodnu godinu, pri čemu bi stope rasta izvoza roba i usluga trebe biti podjednake. S druge strane, tokom 2019. godine istovremeno se očekuje i nešto sporiji rast ukupnog uvoza (robe +usluge) od 2,9% što je posljedica nešto sporijeg rasta ukupne potrošnje i investicija u odnosu na prethodnu godinu. Niži nivo vanjskotrgovinske razmjene i sporiji rast uvoza u odnosu na izvoz doveo bi do blagog smanjenja vanjskotrgovinskog deficita tako da bi isti imao pozitivan utjecaj na očekivani ekonomski rast u 2019. godini.

Projekcija kretanja vanjskotrgovinske razmjene za period 2020-2022. godina

Raspoložive projekcije međunarodnih institucija

ukazuju nastavak trenda rasta svjetske ekonomije, što će imati pozitivne implikacije na region i u konačnici i na Bosnu i Hercegovinu. Ova eksterna dešavanja, uz dodatni doprinos internih dinamika koje se ogledaju kroz poboljšanje poslovnog ambijenta predstavljaju glavno uporište očekivanog ekonomskog napretka u BiH. Tako se tokom ovog perioda očekuje prosječni ekonomski rast od 3,8% u realnom smislu, povećanje investicija od oko 9% na godišnjem nivou, povećanje zaposlenosti što bi trebalo dovesti do intenziviranja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom.

Imajući u vidu navedene okolnosti, projekcija DEP-a je da bi se u BiH u periodu 2020.-2022. godina moglo očekivati povećanje ukupnog izvoza sa godišnjim stopama rasta od 7,2%, 6,7% i 6,6% u realnom smislu respektivno. S druge strane, viši nivo ekonomske aktivnosti dovest će to povećanja domaće tražnje u okviru sektora stanovništva i korporativnog sektora što će rezultirati i povećanjem bh. uvoza.

Očekuje se da stope rasta uvoza budu nešto niže u odnosu na izvoze i trebale bi se kretati od 4,7% u 2020., 5,1% u 2021., i 4,6% u 2022. godini. Više stope rasta izvoza od uvoznih u srednjem roku bi trebale rezultirati povećanjem izvozne zastupljenosti u BDP-u uz stagnaciju učešća uvoza u okviru istog. Direktna posljedica ovih kretanja u konačnici bi trebala biti postepena stabilizacija vanjskotrgovinskog bilansa kao udio u BDP-u i poboljšanje pokrivenosti uvoza izvozom u BiH u srednjem roku.

Izvori: BHAS (statistika nacionalnih računa) i projekcije DEP-a za period 2018-2022. godina

Strana direktna ulaganja perspektive 2019.-2022.

Trenutna globalna ekonomska kretanja pokazuju usporavanje ekonomskog rasta u većini zemalja svijeta i EU. Ekonomska neizvjesnost uzrokovana svjetskim trgovinskim sporovima, usporavanje ekonomskog rasta u Kini, pitanje Brexit-a, ekonomska i politička neizvjesnost u Francuskoj i Italiji su se takođe odrazili na smanjenje procjena ekonomskog rasta i ulaganja u EU. Takođe prema najnovijim podacima UNCTAD-a ulaganja prema zemljama u tranziciji su manja 8,3% g/g.

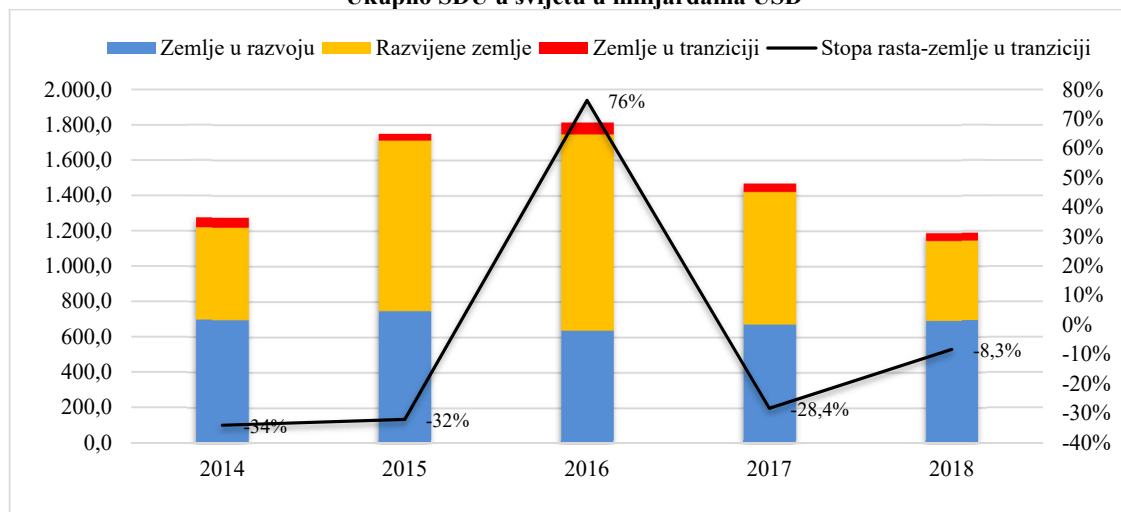
Zbog svih navedenih razloga u narednom kratkoročnom periodu bi se moglo očekivati postepeno smanjenje ukupnih SDU prema BiH. Prema posljednjim dostupnim podacima koje je objavila CBBiH u platnom bilansu strana ulaganja u 2018. godini su iznosila 799,8 mil. KM (neto finansijska pasiva) i manja su za 1,1% g/g. Na osnovu ovoga bi se u 2018. godini moglo očekivati ulaganje na nivou prethodne godine ili nešto manje što bi iznosilo oko 2,3% BDP. Kao posljedica prethodno pomenutih pogoršanih globalnih ekonomskih kretanja **strana direktna ulaganja bi u 2019. godini bila manja i iznosila bi 2,0% BDP.** Ako se uzmu u obzir dosadašnja i nova najavljena ulaganja u energetiku te ulaganja u infrastrukturu, usluge i turizam stvara se realna pretpostavka da u BiH u narednom periodu dođe do postepenog povećanja SDU.

Tako bi SDU postepeno rasla te bi u **2020. godini dostigla 2,1%**, u **2021. god. 2,2%** te na kraju u **2022. godini 2,2% BDP.**

SDU u 2019. godini bi iznosila oko 2,0% BDP. Od najavljenih infrastrukturnih projekata najvažniji je izgradnja autoputa Banja Luka-Prijedor-N.Grad, za koji je potpisan ugovor sa kineskom kompanijom „China Shadong Int. Economic & technical cooperation Group Ltd.“ u vrijednosti 700 mil. Eur što bi u narednom periodu od dvije do tri godine znatno poboljšalo ulaganja u zemlji. Tu su najavljena ulaganja u obnovljive izvore energije (vjetru i solarne elektrane). Najavljena su ili su već počela ulaganja u VE „Gradina“, VE „Kupres 1“ i „VE Trusina“ (ulaganje kompanije „Kermas“ iz UK). Na području Ljubinja postoji najava izgradnje solarne elektrane „SFE Bančić“ Ljubinja (od strane turskog investitora), kao i solarne elektrane „SFE Mostar“ i „SFE Mrkovići“. Izgradnja rezidencijalnih kompleksa u okolini Sarajeva bi takođe mogla donijeti SDU u narednom periodu (spominju se „Green Valley City“, „Compact Invest“ i „Buroj ozone“ opština Trnovo).

Poslije smanjenja u prethodnoj godini očekuje se da će doći do postepene stabilizacije i **povećanja SDU u 2020. godini u iznosu od 2,1% BDP.** Evidentna je izgradnja „TE Gacko 2“ sa instalisanom snagom od 350 MWh u vrijednosti 500 mil. Eur. Potpisan je ugovor sa kompanijama „China Machinery Engineering Corporation“ i „Emerging Market Power Fund“ prema kojem bi većinski udio od 51% imali kineski partneri, dok bi učešće „Elektroprivrede RS“ bilo 49%. Uz ulaganja u elektroenergetske projekte, tu su ulaganja u izgradnju puteva i modernizaciju željezničke infrastrukture u RS od strane kineskog partnera sa kojim je potpisan sporazum.

Ukupno SDU u svijetu u milijardama USD

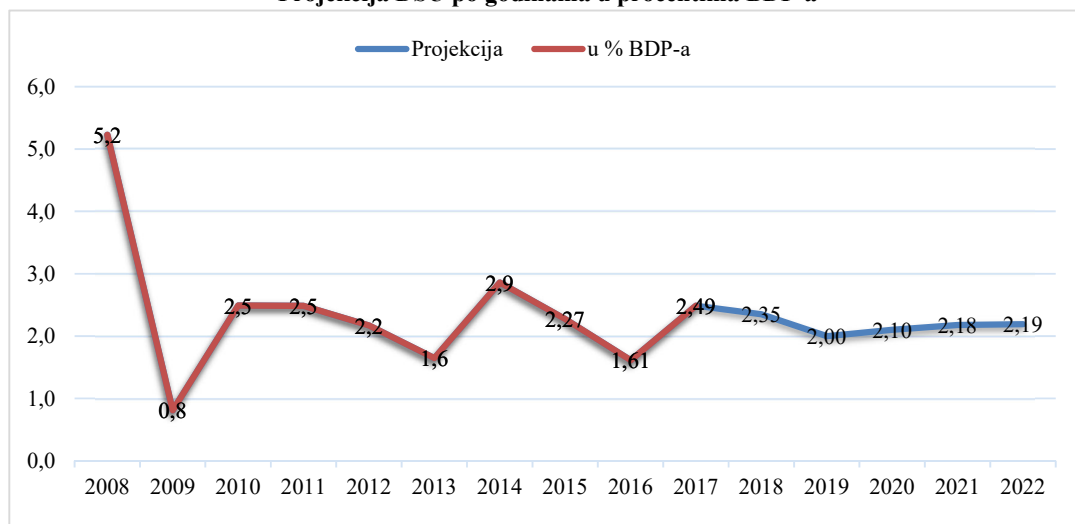

Izvor: Unctad, FDI/MNE database

Učešće stranih direktnih ulaganja u 2021. i 2022. godini bi dostigla do 2,2% od BDP usljed poboljšanja uslova na globalnom tržištu. Postoje najave za izgradnju hidroelektrana „HE Dabar“ kao ni „HE Foča“ i „HE Paoci“ koji su još u fazi pronalaženja strateškog partnera za izgradnju. Pored postojećih najava za ulaganje u infrastrukturne objekte, te hidro i termoenergetska postrojenja, na sve većem značaju dobijaju ulaganja u obnovljive izvore energije. U posljednje vrijeme evidentno je i sve veće interesovanje za ulaganje u sportsko rekreacione i rezidencijalne komplekse („Buroj ozone“ opština Trnovo).

Rizici se ogledaju u pogoršanju globalne ekonomske situacije u svijetu, praćenje pogoršanjem globalnih trgovinskih veza i zaoštavanjem ekonomskih i trgovinskih ratova između vodećih ekonomskih sila. Dodatno usporavanje privrednog rasta u Kini i izlazak UK iz EU bez postignutog dogovora dodatno bi pogoršali ekonomske prilike u EU. Zaustavljanje ili usporavanje BiH u procesu dobijanja kandidatskog statusa kao i daljnje pogoršanje kreditnog rejtinga BiH bi se takođe negativno odrazilo na SDU u BiH. U ovome periodu moguće je očekivati poslije završene procjene vrijednosti da počne proces privatizacije telekomunikacionih kompanija u državnom vlasništvu „BH Telekom“ d.d. Sarajevo i „HT Telekom“ d.d. Mostar. Moguća privatizacija bi dovela do značajnog priliva stranih sredstava (vrijednost nije uključena u projekciju).

Projekcija DSU po godinama u procentima BDP-a

Izvor: BHAS, CBBiH i DEP procjena

LISTA SKRAĆENICA:

ARS	– Anketa o radnoj snazi	OR	– Obavezne rezerve
BATX	– Bosnian Traded Index	PB	– Platni bilans
BD	– Brčko Distrikt	PDV	– Porez na dodanu vrijednost
BDP	– Bruto domaći proizvod	PIF	– Privatizacijski investicijski fond
BDV	– Bruto dodana vrijednost	PJI	– Program javnih investicija
BHAS	– Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine	RS	– Republika Srpska
BIFX	– Indeks bosanskih investicijskih fondova	SASE	– Sarajevska berza
BiH	– Bosna i Hercegovina	SASX-10	– Indeks dizajniran za prikaz rezultata 10 najboljih kompanija listiranih na Sarajevskoj berzi
BLSE	– Banjalučka berza	SB	– Svjetska banka
CAR	– Capital Adequacy ratio – Neto kapital prema ukupnim ponderisanim rizicima	SEE	– Jugoistočna Evropa
CBBiH	– Centralna banka Bosne i Hercegovine	SIPA	– Državna agencija za istrage i zaštitu
CEFTA	– Srednjoevropski sporazum o slobodnoj trgovini	SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
CPI	– Indeks potrošačkih cijena	SOR	– Srednjoročni okvir rashoda
DOB	– Dokument okvirnog budžeta	SRS	– Srednjoročna razvojna strategija
DSU	– Direktna strana ulaganja	SSP	– Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
EBRD	– Evropska banka za obnovu i razvoj	SST	– Sporazum o slobodnoj trgovini
EC	– Evropska komisija	SVF	– Statistika vladinih finansija
EKS	– Efektivna kamatna stopa	UIO	– Uprava za indirektno oporezivanje BiH
ERS-10	– Indeks dizajniran za prikaz rezultata 10 kompanija iz sistema Elektroprivrede RS	USAID	– Agencija Sjedinjenih Država za međunarodni razvoj
EU	– Evropska unija	P1	– prva polovina godine
FBiH	– Federacija Bosne i Hercegovine	P2	– druga polovina godine
FIRS	– Indeks investicijskih fondova RS	K1	– prvi kvartal godine
FISIM	– Usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene	K2	– drugi kvartal godine
JR UIO	– Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje	K3	– treći kvartal godine
KM	– Konvertibilna marka (međunarodni standard ISO 4217)	K4	– treći kvartal godine
MMF	– Međunarodni monetarni fond	M0	– Rezervni novac
MVTEO	– Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	M1	– Transakcijski novac
NPL	– Non performing Loans – nekvalitetni krediti	M2	– Novac u širem smislu
OMA	– Odjel za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje	QM	– Kvazi novac
		mKM	– milioni KM
		g /g	– stopa rasta koja podrazumjeva promjenu u odnosu na isti period prethodne godine
		m/m	– stopa rasta koja podrazumjeva promjenu u odnosu na prethodni mjesec tekuće godine

Polazeći od naprijed navedenog, predlaže se Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da nakon razmatranja dokumenta *Informacija o perspektivama za Bosnu i Hercegovinu 2020-2022. godine* donese sljedeći:

ZAKLJUČAK:

Dokument *Informacija o perspektivama za Bosnu i Hercegovinu 2020-2022. godine* se usvaja.